

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący)
SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)
SSN Włodzimierz Wróbel

w sprawie **A.K.**,
skazanej za czyn z art. 270 § 1 i 2a k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 25 listopada 2025 r.,
w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
kasacji Prokuratora Generalnego na korzyść skazanej,
od wyroku Sądu Rejonowego w Nidzicy
z dnia 25 czerwca 2024 r., II K 135/24,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę
Sądowi Rejonowemu w Nidzicy do ponownego rozpoznania.**

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Michał Laskowski

Włodzimierz Wróbel

UZASADNIENIE

A.K. została oskarżona o to, że w nieustalonym dniu jednak nie później niż do dnia 11 kwietnia 2024 r. w nieustalonym miejscu ze skutkiem w miejscowości Ł., gm. N., woj. [...], podrobiła dokument w postaci zaświadczenia uprawniającego do

przystąpienia do sakramentu bierzmowania na dane A.K. poprzez nakreślenie na nim podpisu K.M., przy czym czyn ten stanowił wypadek mniejszej wagi, tj. o popełnienie występku z art. 270 § 1 i § 2a k.k.

Sąd Rejonowy w Nidzicy wyrokiem z dnia 25 czerwca 2024 r., II K 135/24, uwzględniając wniosek prokuratora złożony w trybie art. 335 § 2 k.p.k. w zw. z art. 343 k.p.k., uznał A.K. za winną popełnienia zarzucanego jej czynu, wymierzając jej karę 100 stawek dziennych grzywny, po 10 zł każda; orzekł o przepadku dowodu rzeczowego; orzekł o kosztach procesu. Powyższy wyrok uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego.

Kasację od tego wyroku, w trybie art. 521 § 1 k.p.k., wniósł Prokurator Generalny, na korzyść skazanej, zarzucając *„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 343 § 6 i § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., polegające na uwzględnieniu dołączonego do aktu oskarżenia wniosku prokuratora o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego A.K. i orzeczenie uzgodnionej z oskarżoną kary w sytuacji, gdy w świetle zebranych dowodów brak było podstaw do uznania, że okoliczności popełnienia przez oskarżoną przestępstwa z art. 270 § 1 i § 2a k.k. opisanego w akcie oskarżenia, polegającego de facto na podrobieniu podpisu nauczyciela religii na opatrzonym pieczęcią parafii rzymskokatolickiej i wypełnionym druku, zawierającym informacje dotyczące sakramentu bierzmowania nie budzą wątpliwości, w tym zwłaszcza w odniesieniu do przyjęcia, że druk taki stanowi dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne i objęty jest ochroną prawną oraz w kontekście wadliwości opisu czynu zarzucanego wymienionej, co wyłączało dopuszczalność takiego trybu rozpoznania sprawy i nakazywało skierowanie jej na rozprawę celem przeprowadzenia postępowania dowodowego, a następnie dokonania wnikliwej oceny prawno-karnej zachowania oskarżonej”*. Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Nidzicy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu bez udziału stron, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Prokurator Generalny trafnie wskazał, że doszło do rażącego naruszenia przepisów procesowych normujących procedowanie w trybie konsensualnym. Przepis art. 343 § 7 k.p.k. obliuguje sąd do dokonania kontroli poprawności wniosku złożonego w trybie art. 335 k.p.k., zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Kontrola ta powinna obejmować również zagadnienie zgodności propozycji zawartych we wniosku z regułami obowiązującego prawa materialnego, i o ile następstwem kontroli jest stwierdzenie nierespektowania w przedmiotowym wniosku ustawowych wymogów, to stosownie do treści art. 343 § 7 k.p.k., sprawa winna podlegać rozpoznaniu na zasadach ogólnych. Przedmiotem tej kontroli musi być nie tylko kwestia dopuszczalności proponowanych przez prokuratora rozstrzygnięć i ustalenie, czy poza zakresem uzgodnień z oskarżonym nie pozostają rozstrzygnięcia, które w związku z ewentualnym przypisaniem zarzucanego mu czynu mają charakter obligatoryjny, ale przede wszystkim ustalenie w oparciu o zgromadzone dowody, czy faktycznie doszło do popełnienia zarzucanego oskarżonemu przestępstwa i jaki jest jego zakres (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2021 r., I KK 10/20). Podstawowym warunkiem, umożliwiającym uwzględnienie wniosku składanego na podstawie art. 335 § 2 k.p.k., jest ustalenie przez sąd rozpoznający sprawę, że „okoliczności popełnienia przestępstwa i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2024 r., II KK 473/24).

Sąd Rejonowy w Nidzicy nie zrealizował obowiązków wynikających z art. 343 § 7 k.p.k., tj. nie przeanalizował należycie warunków do wydania wyroku w uwzględnieniu wniosku złożonego na podstawie art. 335 § 2 k.p.k. Zadaniem Sądu rozpoznającego wniosek było dokonanie oceny, czy rzeczywiście czyn zarzucany oskarżonej spełnia wszystkie znamiona przestępstwa z art. 270 § 1 i § 2a k.k. Sąd ten nie wywiązał się z tego obowiązku, pomimo tego, że obiektywnie powinien powziąć istotne wątpliwości w tym zakresie.

A.K. pociągnięto do odpowiedzialności karnej za wypadek mniejszej wagi przestępstwa fałszerstwa dokumentu. Zgodnie z art. 115 § 14 k.k. dokumentem jest

każdy przedmiot lub inny zapisany nośnik informacji, z którym jest związane określone prawo, albo który ze względu na zawartą w nim treść stanowi dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne. Z kolei dobrem chronionym przy przestępstwie z art. 270 § 1 k.k., tj. przestępstwie przeciwko wiarygodności dokumentów, jest pewność obrotu prawnego opierająca się na zaufaniu do dokumentu.

Pojęcie dokumentu ma kluczowe znaczenie w kontekście prawidłowości zaskarżonego wyroku. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że w opisie czynu przypisanego oskarżonej wskazano, iż przedmiotem czynności wykonawczej było „zaświadczenie uprawniające do przystąpienia do sakramentu bierzmowania”. Tymczasem druk opatrzony pieczęcią [...] Parafii [...] w Ł. nie zawiera określenia „zaświadczenie”, jak również nie wskazuje, aby uprawniał do przystąpienia do sakramentu bierzmowania (druk ten znajduje się w aktach sprawy w kopercie - k. 8). Druk nosi tytuł „Sakrament bierzmowania” i na jednej stronie zawiera dane osobowe kandydata do bierzmowania (imię i nazwisko kandydata, imię z bierzmowania, datę i miejsce urodzenia, datę i miejsce chrztu, adres parafii chrztu) oraz wskazanie imienia i nazwiska świadka oraz szafarza bierzmowania. Na odwrocie z kolei znajduje się pieczęć parafii, data i podpis proboszcza parafii zamieszkania. Pod kreską oddzielającą tę część druku pozostawiono miejsce na wpisanie nazwy szkoły i miejscowości, wskazanie klasy, datę oraz podpis nauczyciela religii. Z tej części druku, w której oskarżona podrobiła podpis K.M. nie wynika, aby stanowiła ona potwierdzenie uczęszczania na lekcje religii czy wyrażenia pozytywnej opinii lub stanowiska co do możliwości przystąpienia do sakramentu bierzmowania.

Podsumowując, bez wątpienia druk ten dotyczył mającego mieć miejsce w dniu 11 kwietnia 2024 r. sakramentu bierzmowania, który przyjąć miała A.K. Natomiast z jego nazwy i treści nie wynika, aby stanowił on „zaświadczenie uprawniające do przystąpienia do sakramentu bierzmowania”, jak to przyjęto w opisie przypisanego oskarżonej czynu. Już ta okoliczność potwierdza zasadność zarzutów kasacji, wskazujących na rażące naruszenie przepisów regulujących procedowanie w trybie konsensualnym, w sprawie załączonego do aktu oskarżenia wniosku o skazanie poza rozprawą. Ponownie należy przypomnieć, że ten tryb procedowania

jest zarezerwowany dla spraw, w których okoliczności popełnienia czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości.

Ma rację Prokurator Generalny, że przy uwzględnieniu treści art. 115 § 14 k.k. i zawartej tam definicji podlegającego ochronie prawnej dokumentu nie sposób przyjąć, by opisany druk o nazwie „sakrament bierzmowania” stanowił samoistnie dowód prawa lub stosunku prawnego. W tej sytuacji Sąd rozpoznający sprawę powinien wnikliwie zbadać, czy podana w nim treść - konkretnie w tej jego części, w której oskarżona podrobiła podpis katechetki - stanowi dowód okoliczności mającej znaczenie prawne w rozumieniu art. 115 § 14 k.k. Tylko pozytywne zweryfikowanie tegoż umożliwiało pociągnięcie do odpowiedzialności karnej A.K. za zachowanie polegające na nakreśleniu na ww. druku podpisu K.M. W uzasadnieniu kasacji Prokurator Generalny wskazał na wątpliwości w tym zakresie mające swe źródło w tym, że omawiany druk zatytułowany „sakrament bierzmowania” może mieć znaczenie jedynie na gruncie prawa kanonicznego, które przecież nie należy do źródeł prawa powszechnie obowiązującego, wymienionych w Konstytucji. Nie wykluczając możliwości udzielenia za pomocą art. 270 k.k. ochrony wiarygodności różnorodnym dokumentom, także tym wydawanych w ramach działalności związków wyznaniowych, nie ma potrzeby zajmowania przez Sąd Najwyższy stanowiska w tej kwestii na tym etapie postępowania, wobec kształtu zarzutu kasacyjnego, który wskazuje na naruszenie przepisów procesowych.

Podsumowując, Sąd Rejonowy w Nidzicy rozstrzygając na posiedzeniu w przedmiocie wniosku złożonego na podstawie art. 335 § 2 k.p.k. nie dokonał jego rzetelnej kontroli. Nie ocenił bowiem w sposób wszechstronny i szczegółowy wszystkich okoliczności przestępstwa zarzuconego w akcie oskarżenia A.K., mających istotne znaczenie dla oceny jej zachowania, a wymagały one wyjaśnienia i pogłębionej analizy. Sąd Rejonowy powinien był szczegółowo przeanalizować czy czyn oskarżonej stanowił podrobienie „dokumentu” w rozumieniu art. 115 § 14 k.k. W tym względzie należy podkreślić, że w orzecznictwie przyjmuje się, iż nośnik informacji, aby mógł być uznany za dokument, powinien samoistnie stanowić dowód okoliczności wskazanych w art. 115 § 14 k.k., tj. powinien samoistnie stwierdzać odpowiednie prawo, stosunek prawny lub okoliczność mającą znaczenie prawne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2000 r., I KZP 25/00, Wokanda

2000, z. 11, poz. 23). Taką analizę należy przeprowadzić podczas ponownego rozpoznania sprawy.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji wyroku.

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Michał Laskowski

Włodzimierz Wróbel

[WB]

[a.ł.]